

Օտարաբաղաբայիբ դիմում են ուղղակի
 Тифлис. Редакция «Мшак».

Յայտարարութիւնների համար լճարում են
խաբանչիւր բառին 2 կոպէկ:

Եւ այդ է պատճառը, որ հէնց որ նշանաւոր
նախնիները մահանալու լուրը տարածվեց
ժողովրդի մեջ, ամբողջ Ռուսաստանի մասին
լինեց իրարից հեռու, ինչ որ իրականում էլ պատկեր
չէր, քան իրականությանը հակադրվածը, շատ ավելի
հեռավորված իրականությունից, քան իրականությունը
էր։ Եւ այդ է պատճառը, որ հէնց որ նշանաւոր
նախնիները մահանալու լուրը տարածվեց
ժողովրդի մեջ, ամբողջ Ռուսաստանի մասին
լինեց իրարից հեռու, ինչ որ իրականում էլ պատկեր
չէր, քան իրականությանը հակադրվածը, շատ ավելի
հեռավորված իրականությունից, քան իրականությունը
էր։

Պ. Աղամեան կատարում էր Կորնադոի դերը: Նա ձեռք ներկայացնում էր իսկ որ մի հոգեպետ սպանուած մարդ, որ փախել է բանտից, տառն ու չորս տարի տաժանակիր աշխատանքից յետոյ: Շղթաները մաշել են նրա ձեռքերը ու ոտները: Նրա դէմքը վրա արտայայտւում են երկարատե տանջանայ հետքերը: Կնչպէս փոփոխւում է նրա երեսը, երբ նա պատմում է իր տառապանքների մասին, ինչպիսի մի և նոյն ժամանակ նա արտայայտութիւն է ստանում, երբ յիշում է իր ազգականների մէջէն անունը: Անունն է այն տեսարանը, երբ նա խմանում է, որ իր Աղզան կենդանի է, որին նա մեռած էր կարծում, կենդանի է և բժշկել Պալմէրը, որ ապստամբել է Ռոզային, տուել է նրան իր անունը, և յետոյ համոզւում է, որ Աղզան երբեք չի գնաց իր հօր ետեկը ու չի թողնել այն մարդուն, որին մանկութիւնից նա իբր հայր է ճանաչած: Այդ տեսարանում են նկատեցի դաժնում եղած կանանց շատերի աչքերին արտասուք: Եւ այդ տեսարանից յետոյ նա ինչ գոռոզութեամբ հրամայում է Մոն-սինիօրին, Ռոզայի չար հրեշտակին, դուրս կոչել սենեակից: Մի անգամ տեսնելով պ. Աղամեանի մահը Կորնադոի դերում, երբեք չէր կարող մոռանալ նրան: Կորնադոն կամենալով կնոջը իրանից ազատել, վճռում է իրան թունաւորել: Խնդրում է աղջկան (որ չէ իմանում նրա հայր լինելը) աղօթել և ինքն նրա ետեկը կանգնած առնում է բերանը թոյնի սրտակը: Համարում որ պէտք է տեսնել այդ լուռ տեսարանը: Կորնադո յետոյ սկսում է մահուան ագոնիան: Մարմնու բոլոր անդամները ցնցում են, դէմքը գունատւում է ու նրա վրա այնպէս են դրօշմւում չորհարանքները, որ շատ ամուր ջեր պէտք է ունենալ նայելու այդ լուռ պէին պ. Աղամեանի երեսին: Աղզան բժշկի խորհրդով առում է հայր իմ, այդ բուպին վայրկեան առաջ ահաւոր դէմքը վայրում է և պ. Աղամեան ընկնում է յատակի վրա, ամեն բան վերջացած է, բայց նրա երեսը բոլորովին հանգիստ է և նրա վրա մի տեսակ ժպիտ է փայլում:

Հատարակութիւնը վարձատրեց պ. Աղամեանին անվերջ ծախսարկութիւններով: Մի նկատողութիւն, ներկայացման ժամանակ պատահում է, որ մի յաջող մեծօրդից կամ խօսքից յետոյ դաժնուած ծախսարկութիւններ են բարձրանում: Այդ շատ վատ սովորութիւն է, որովհետեւ միաստու է ընդհանուր սպաւորութեան: Միւս դերերի մէջ բաւարացուցիչ էին պ. Ապլեան Մոնսինիօրի դերում և ու Պարէլը Ռոզայի դերում: Խմբի ընդհանուր պակասութիւնը այս անգամ էլ կար, բայց պ. Աղամեանից, միւս բոլոր մասնակցողները կաղում էին դերերը գիտնալու մէջ:

Թատրոնը կիսով չափ դատարի էր, այդ կարելի է բացատրել միայն տեղերի բարձր գններով: Թէ և գնիր առաջին անգամից պակասեցրած են, բայց հարկաւորութիւն կայ աւելի պակասեցնելու մասնաւոր աթոռների գները (վերջին կարգ աթոռները արժէին 1 ր. 50 կ):

Լորտիւնանը ներկայ դառնկում համար: Եւ ոչ թէ միայն ամեն գոյնի, ամեն ուղղութեան մամուլը, բայց և ամեն դասակարգի ներկայացուցիչները, նոյն իսկ իր աւուսնի ներկայացուցիչները, իրաւաբանները՝ ոգևորված կերպով յայտնեցին իրանց համակրութիւնը հանդուցեալի յիշատակին: Նշանաւոր է շատ, որ Ալսակովի թէ և իր պրօֆէսորայով հրապարակախօս էր, բայց իր մասնագիտութեամբ իրաւաբան էր, Եւ երբ նրա կուտակեցութիւնից, ընդհանուր պակասութիւնների խմբից անջատված մի քանի հրապարակախօսներ դուրս գաւուսներ բարձրացրին, անկախ դատարանի դէմ արշաւանը գործելով, և աշխատելով երդուեալների դատարանի հաստատութեան տակը փոս փորել և հասարակաց կարծիքի աչքում նրա անունը կոտրելով:—Ալսակովի աշխուղացմանը վրդովվեց և նա որպէս աշխուղ և անկողնաւոր մարդ, որ պէտք է համոզված իրաւաբան, անվախ կերպով հանդէս դուրս եկաւ իր լրագրում իր սուր գրիչը երդուեալների դատարանի հաստատութեան և դատարանի անկախութեան գործին ծառայեցնելու նպատակով:

«Մշակի» վերև յիշված յօդուածում, շարունակելով մեր դատողութիւնը «Մամուլի կոչման» մասին, մենք անկասկածաբար հետևումք տողերն էլ:

«Բայց մամուլի ամենապիտանակար ներկայացուցիչները, նրանք, որոնց ոչ թէ միայն ոչ մի օրինակ ուր մարդ չէ կարող համակրել, բայց և որոնց ոչ ոք չէ կարող յարգել,—այդ այն օրդաններն են, որոնք անկեղծ չեն իրանց յայտնած մտքերի մէջ, որոնք իրանց երեսին մի կէտ չէ դրմակ

Ներքալմի պ. Աղամեանը բնւ դուրս կը գայ Գուցկովի Ռոբիէ Արտասայի» դրամայում, որ առաջին անգամն է գնում թիֆլիսի բնւ վրա:

Ն. Տ. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԻՆ

«Արձագանք» շարաթաթերից տեղեկանում ենք, որ մեր բանաստեղծ Ռաֆայէլ Պատկանեանի երեսուն և չորսամեայ յօրեւանք տնեկու համար կարգադրել յանձնաժողովը արդէն կազմվել է թիֆլիսում և հետևեալ անձինք են նրա անդամները: 1) Ալեքսանդր Մատինով, 2) Ալեքսանդր Արմանով, 3) Իշխան Կոնստանտին Ռեհուլով, և 4) Արգար Յովհաննիսեան:

Այս բուպին ստացանք ՆՈՐ-ՆԱՍԻՋԵՆԱՆՅՈՒՅ հետևեալ հեւադրելը. «Կերակրի, 16-ին փետրվարի, ժողով է կայանալու մի մասնաժողով կազմելու համար մեր աղջային բանաստեղծ Ռաֆայէլ Պատկանեանի 35 ամեայ յօրեւանք տնեկու նպատակով»:

ԿԱՐՄԱՅ մեզ գրում են հետևեալը: «Տեղալին սովորական վերջին ժամանակ սկսեց ընդդէմ տալ քաղաքի մէջ հին տները: Պոլիցիան մինչև 150 տան համար կազմված արձանագրութիւններ յանձնեց հաշտարար դատարանին վճարել ընդդէմ տալ յիշեալ տները, որոնցից մեծ մասը չքաւոր ընտանիքներին էին քրտակաւում: Բայց հաշտարար դատարար պ. Կազմանի բոլոր այդ պրոտոկոլները մերժեց՝ այն հիման վրա, որ սովորական միայն այն ժամանակ իրաւունք ունի ընդդէմ տալ քաղաքացիներին տները, եթէ նրանք իրաւաւոր հին են և ուրեմն կարող են ընդդէմ տալ զրանով վտանգ են սպաւում բնակիչներին»:

ԱՆԱՍԻՋՆԱՆՅՈՒՅ մեր թղթակիցը մեզ գրում է հետևեալը: «Մեղադրում եղանակը համարում դարձանային է, անամպ երկինք, պարզ արեգակ և ակտիւնի օրեր: Մեր փոքրիկ «Փոքրիկ չափ» դեռ տալիս էլ այս ձևու աւելորդ համարեց ծածկել իր երեսը ստուգել վերմակով: Դրա համար էլ մեր ստացվածաւանքը ստիպված են շատ հեռու տեղերից սառուց բերել: Թեքաւ ամառը պարտաւոր կը լինե՞ր սառուցի ֆունուս 20 կապէկով աւանդ: Չը նայած որ քաղաքին մասկաւանները տրամադրել էին վեափայտ ամառ ուղարկ միւսը վաճառել անցեալ ամսի դինք 1/3 կապէկ աւելով, այսինքն 6 կապէկով, բայց բազարի վերակացուն յանկարծ նշանակեց ուղարկ մի ֆունուսի գինը 7 կապէկ: Այս կարգադրութիւնը մեզ բոլորին դարձանային: Հասարակ ժողովրդին այդ գինը, ի հարկէ թանկ է: Բազարային այդ վերակացուի կարգադրութիւններից ժողովուրդը շատ անգամ առիթ ունեց դժգոհ լինել և քաղաքացիները, աչքի ա-

ռնեն ծածկած, նայելով ժամանակի պա հանջնեւ ինքն: Սրանք ոչ թէ անդիտակցաբար են սխալվում, խորին կերպով համոզված լինելով թէ իրանք արդար են, թէ իրանց յայտնած մտքերով տանում են հասարակութիւնը դէպի փրկութիւնը, բայց նրանք սխալվում են գիտակցաբար, անդադար իրանց հակասում են գիտակցաբար, բոլորեցնում են հասարակութիւնը գիտակցաբար, անդադարաւորապէս նախաձեռնում են ժողովուրդը գիտակցաբար»:

Այդ տեսակ պոքրիցիստ երբ մեռնելու կը լինի, չենք կարծում որ նրա յիշատակը կը կարողանայ վայելել նոյն ընդհանուր յարգանքը, նոյն ոգևորված համակրութիւնը թէ մամուլի բոլոր միւս ներկայացուցիչների, և թէ ընդհանրապէս ամբողջ հասարակաց կարծիքի կողմից, որ կարող է վայելել և վայելում է թէ և սխալվող, բայց անկեղծ կերպով սխալվող, մի և նոյն ժամանակ հրապարակախօս, ինչպէս հանդուցեալ իման Սերգէյեւի Ալսակովիէ էր:

Այդ հակայ ուսու պոքրիցիստ բարոյական և մտաւոր պատկերը, իր նեղ հայեացքների մէջ էլ անկեղծ կերպով համոզված հրապարակախօսի պատկերը, թող օրինակ լինի միւս ուսուց հրապարակախօսներին: Նրանցից շատերի մօտ զեծ-չաւայութիւն է համարվում: Նրանցից շատերի մօտ համոզմունք ունենալ նշանակում է յարմարվել ժամանակի պահանջներին:

Այժմ, Ալսակովի յիշատակի աւիթով, նուիրում

ուսջ ունենալով ժողովրդի կարծիքը, արդէն մի անգամ արձակեց պարտին իր պաշտօնից, իսկ այժմ նորից նրան ընդունեց նոյն պաշտօնում: Ուրիշ մթերքները մեր քաղաքում էժան և առատ են, բայց դրամի սղութեան և դրծի պակասութեան սրտահառով ընդհանուր աղքատութիւն է տիրում մեր քաղաքում, մահաւանդ ժողովրդի ստորին դասակարգում: Չը նայելով որ Շիրակի ալուրը վաճառվում է 65—70 կապէկով պուրը, այնու ամենայնիւ կարելի է հաստատ աւել, որ 100 տանից, 10 նստած են անհայ և անյոյս:

Մի բաւական ուրախալի երեւոյթ մեր մայրենի հրապարակեան մէջ ներկայացնում է պ. Բազարա Միրմանեանից յանձն առած ժողովրդական հարցաւորութիւնը: Այսօր մեր խմբագրատան մէջ ստացվեցան երկու փոքրիկ գրքիկներ, մինը կրում է «Ներքսն մեծ» վերնադրը, միւսը Գիկիէնի «Արեւոյդի մահ» փոքրիկ պատմութեան թարգմանութիւնն է: Խաղաղակալ գրքիկի գինը 5 կապէկ է, որ ի հարկէ շատ մատչելի է հասարակ ժողովրդի ընթերցողներին համար: Ի հարկէ պէտք չէ մոռանալ, որ ժողովրդական ընթերցանութեան համար այդ տեսակ հրատարակութիւն յանձն առնողը, բացի իր գրքերից համար էժան գին նշանակելու և ժողովրդի հասկացողութեանը մատչելի նիւթ տալուց, պէտք է շատ զղջ լինի և նոյն իսկ բար ու յակաւ տեսակէտից ժողովրդին առաջարկելով նիւթի կողմից: Այդ տեսակէտից մեր առջև դրված երկու գրքիկներն էլ բաւ են, դովելի է նոյնպէս հրատարակելից խոտացած հետեւեալ նիւթի ընտրութիւնը, այն է Տոբոլսկի «Մուսուս» գրքիկի վեպիկի թարգմանութիւնը: Այդ նոր սկսվող «Ժողովրդական» հրատարակչի հրատարակութեան և ժողովրդի մէջ տարածելու նպատակն է աւել ժողովրդին առողջ և խելացի պաշար: Այդ իսկ պատահում է, որ մեր արկաւոր (2) հրատարակչի հետեւեալ բովանդակութեան գրքիկները կրճատեանք: Կրճատեանք-բարոյական առակներ, վեպեր և պատմական, աշխարհագրական դիտարկներ: Այսպիսի, գոնէ ըստ իս, մի օգտակար գործ, անկասկած կունենայ իր համակրողները, որպէս տարածման մէջ նոյնպէս նիւթերի և վերոյիշեալ նպատակին համապատասխանող գրքիկների ինձ հասցնելու, որով թէ ինձ կը պարտաւորեն և թէ օգտված լինի նոյնակը և հասարակութիւնը: Եւ մտադրում եմ (2) ուղարկութիւն դարձնելու և այնպիսի մանկական գրքերի հրատարակութեան գործին, որպիսիներից զրկված են մեր հեռաւոր գաւառական եղբայրները: Այդտեղ արդէն պ. Միրմանեանից երկու բան է չիսթում միայն: Ժողովրդական գրադարան կազմելու գործը, թէ նիւթի ընտրութեան և թէ էժանութեան կողմից բաւական դժուար գործ է, որպէս դի նոյն

ՇՈՒՇՈՒՅ մեզ գրում է մեր թղթակիցը: «Չեր լրագրի առաջնորդող յօդուածներին հասարակ ամբողջ մասին և նրա բարոյական կրթութեան համար ենք առաջարկած ժողովրդական դատախօսութիւնների մօրթին անկախող են չը համակրել ոչ թէ միայն թիֆլիսցիները, բայց և դատաւորները: Թիֆլիսը, Կովկասի այդ մեծ կենտրոնը, տարածում է իր ներքին կեցութեան աղքատութիւնը հեռու գաւառների աղքատակութեան մէջ է: Գոնէ մեզ մօտ պարզ նկատելի է, որ հասարակ դատ, մահաւանդ ամբողջ նոր սերունդը ապրում է նոյն տեսակի պայմաններին մէջ, որոնք մի առ մի յիշատակված են «Մշակի» առաջնորդներում: Յայտնի է թէ տեղա ամբողջ համար որքան մեծ նշանակութիւն ունի օրինակին հետեւելը: Եթէ թիֆլիսը ունենայ հասարակ դատի համար այդ տեսակ կրթութեան միջոց, ինչպէս հրապարակական ընթերցանութիւնը, դրամով և կը փոխէ փոքր առ փոքր իր կերպարանքը գաւառներին աչքում, այդպիսով փոխանակ թէք անեւելու, դուրս պատուելու, հարեւելու, փողոցներում ու գինեաներում գտաւելու, թուղթ ու բիւրարդ

ենք մի քանի խօսքեր և մեր հայ մամուլի մի քանի ներկայացուցիչներին:

Հանդուցեալ իման Սերգէյեւի կարող էր, այն, սխալվել,—բայց նա անկեղծ, համոզված, եթէ այդպէս կարելի է աւել, անգիտակցական կերպով էր սխալվում: Նա կարող էր այս կամ այն հարցում նեղ հայեացքներ ունենալ, բայց նա դիտմամբ չէր սեփականացնում իրան նեղ հայեացքներ, որպէս դի կարողանայ ապրել: Նա ճշմարիտ խորին մտաւորմամբ հաւատում էր իր ամբողջ ինքն, իր գաղափարներին, իր կոչմանը և ոչ թէ այն մարդկանցից էր, որոնք թէ և շատ բաւ գիտեն թէ իրանք ոչինչ չեն, բայց միայն ապրելու համար հաւատացնում են ժողովրդին թէ իրանք անհրաժեշտ են, եթէ ոչ ուրիշները վաղուց կը քանդուէին, եթէ ոչ եկեղեցին: Նա այն մարդկանցից չէր, որոնք իրանց գոյութիւնը պահպանելու համար անում են ամեն տեսակ ստոր մասնութիւններ, նա այն մարդկանցից չէր, որոնք ապրելու համար պաշտօնաւորում են մի որ և է մոռնի մի որ և է նշանակութեան, կարողանան օգտվել նրա նիւթական օծանդակութիւնից: Ալսակովի թէ և մեր տեսակէտից մամուլի մէջ իր յարուցած մի քանի հարցերում սխալ և նեղ հայեացքներ էր յայտնում,—բայց մենք դարձեալ չենք կարող ամբողջ սրտից չը յարգել նրա յիշատակը, որովհետեւ նա ի սո աւել, ազնիւ մարդ էր, անկեղծ հրապարակախօս էր, համոզված ազգասէր և հայրենասէր էր, որ անկարգաւ սըր-

մարդը դեռ յանձն առնի և մահակալան ընթերցանութեան համար աշխատելու, որ դրակա նական աշխատանքի բոլորովին ուրիշ տեսակ ճիւղ է: Թող միայն կատարի օրինաւոր կերպով ինչ որ ձեռնարկում է (և ոչ թէ ձեռն է արկանում), դրա համար էլ չնորհակալ կը լինեն նրանք: Իսկ մանկական ընթերցանութեան համար մեր «հեռաւոր գաւառական կերպարները» ունեն «Աղբիւր» ամսագիրը, որ եթէ տարվի այնպէս բաղմունքների կերպով ինչպէս մինչև այժմ տարվել է, հազիւ թէ պ. Բազարա Միրմանեանից կարողանայ նրա հետ մրցել: Բացի սրանից ժողովրդին ընթերցանութեան առողջ խելացի և հասկանալի պաշար տալու ժամանակ, վատ չէր լինի աշխատել փոքր ինչ աւելի հմուտ լինել հայերեն լեզուին: Վերջացնելով մեր այդ փոքրիկ նկատութիւնը, աւելորդ չենք համարում այդ ձեռնարկած ժողովրդական հրատարակչի հետեւեալ հրաւերն էլ արտասուել: «Հրատարակութեան համար ինձ գրքերից ուղարկողներ, ինչ խնդրում եմ ի նկատի առնել, որ համառօտ և ամփոփ լինի կազմուած գրքերը, ոչ աւելի (բան) երկու տպագրական թերթից»: Տիպի ու թուղթն էլ, ի հարկէ, մեծ նշանակութիւն ունեն ժողովրդական ընթերցանութիւնը հեշտացնելու համար: «Ներքսն Մեծ» բրօշուրի տիպի ու թուղթը բաւ են: Իսկ Գիկիէնի թարգմանութեան թէ տիպը և թէ թուղթը բաւական վատ են: Ապրում էինք հաղորդել մեր ընթերցողներին և պ. Միրմանեանից հասցէն էլ, բայց չը գիտեմք երկու հասցէներից որը հարողները: Գրքերից միին վրա աղված է թէ իր հասցէն է թիֆլիս, վերամիւսկուլայա փողոց № 11, իսկ միւսի վրա, Մաղովայա փողոց № 40, երեւի վերջինն է ճիշդը, որովհետեւ երկրորդ գրքի վրա է աղված:

ՇՈՒՇՈՒՅ մեզ գրում է մեր թղթակիցը: «Չեր լրագրի առաջնորդող յօդուածներին հասարակ ամբողջ մասին և նրա բարոյական կրթութեան համար ենք առաջարկած ժողովրդական դատախօսութիւնների մօրթին անկախող են չը համակրել ոչ թէ միայն թիֆլիսցիները, բայց և դատաւորները: Թիֆլիսը, Կովկասի այդ մեծ կենտրոնը, տարածում է իր ներքին կեցութեան աղքատութիւնը հեռու գաւառների աղքատակութեան մէջ է: Գոնէ մեզ մօտ պարզ նկատելի է, որ հասարակ դատ, մահաւանդ ամբողջ նոր սերունդը ապրում է նոյն տեսակի պայմաններին մէջ, որոնք մի առ մի յիշատակված են «Մշակի» առաջնորդներում: Յայտնի է թէ տեղա ամբողջ համար որքան մեծ նշանակութիւն ունի օրինակին հետեւելը: Եթէ թիֆլիսը ունենայ հասարակ դատի համար այդ տեսակ կրթութեան միջոց, ինչպէս հրապարակական ընթերցանութիւնը, դրամով և կը փոխէ փոքր առ փոքր իր կերպարանքը գաւառներին աչքում, այդպիսով փոխանակ թէք անեւելու, դուրս պատուելու, հարեւելու, փողոցներում ու գինեաներում գտաւելու, թուղթ ու բիւրարդ

տով իր տեսակէտից էր հասկանում իր հայրենիքի օգուտը և չահերը, որ մինչև իր կենսի վերջին շունչը պահպանել էր դէպի բարին, արդարն ու ճշմարիտը սրտի մէջ մի մաքուր, մանկական, անկեղծ, մի տեսակ բարեպաշտական զգացմունք, իր ամենամանրագործելի մտքերն անդամ յայտնելով մի տեսակ մանկական անկեղծութեամբ:

Իման Սերգէյեւի Ալսակովի մեր նկարագրված պատկերը ամբողջ չէր լինի, եթէ չը յիշենք այստեղ և այն, որ հանդուցեալը բացի հրապարակախօս լինելուց և բանաստեղծ էր մի և նոյն ժամանակ: Նա ունի գրած բաղմունքի բանաստեղծութիւններ, որոնք մեզ յայտնի է, բանաստեղծութիւններից էր սկսել: Նրա ոտանաւորներից մի քանիներից դեռ մինչև այժմ անտիպ են մնացել: Վերջացնում ենք մեր խօսքը շեշտելով այն նշանաւոր հանգամանքը վրա, որ իման Սերգէյեւի Ալսակովի մահվան աւելթով վերաբերվեցին ամենամեծ յարգանքով հանդուցեալի յիշատակին ոչ թէ միայն ամեն գոյնի և ուղղութեան ուսու լրագիրները, բայց և ամբողջ արտասահմանեան տարազգի մամուլը, թէ և մասնացոյց անեւել իր տեսակէտից հանդուցեալի գրական բազմալեւայ գործունեութեան սխալ կողմերի վրա, այնու ամեն նային անխտիր կերպով ամենամեծ յարգանքով է վերաբերվել Ալսակովի յիշատակին, որպէս ազնիւ մարդուն և անկեղծ ու համոզված հրապարակախօսին:

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՐԿԱՏՈՒ ԴԱՍԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆԻՑ

(ՄԷՇԱՆՍԿԱՅԱ ՈՒՊՐԱՎԱՅԻՑ)

Յայտարարվում է ի դիմութիւն բոլոր Թիֆլիսահայկ հարկատուներին, որ նորա աշխատեն աշխատող ներկայացնել սոյն վարչութեանը իրանց վրա մնացած, ինչպէս անցեալ տարիների ԱՊԱՌԻԿՆԵՐԸ, նոյնպէս և 1885 թիւի թաղապարական հարկերը: Ընդ նմին վարչութիւնը պ. պ. չը վճարողների ուշադրութիւնը դարձնում է 1887 թականին լոյս ընծայած Հարկ. կանոնադ. 5 հատորին, 651 և 648 յօդուածների վրա:

1—1

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА

„РУССКУЮ БИБЛИОТЕКУ.“

„РУССКАЯ БИБЛИОТЕКА“ состоит из **ДЕСЯТИ ТОМОВ** (больше 100 печатных листов) и заключает в себя произведения классических писателей: ПУШКИНА, ЖУКОВСКОГО, ЛЕРМОНТОВА, ГОГОЛЯ, ТУРГЕНЕВА, гр. Л. ТОЛСТАГО, ГРИБОЭДОВА, ГОНЧАРОВА, ОСТРОВСКОГО, ДОСТОЕВСКОГО, НЕКРАСОВА, КОЛЬЦОВА и др. Каждый том заключает биографию одного или двух писателей, портреты их и лучшие произведения в систематическом порядке.

ВСЕ ИЗДАНИЕ РОСКОШНО ИЛЛЮСТРИРОВАНО КАРТИНАМИ И ВИНЬЕТКАМИ.

„РУССКАЯ БИБЛИОТЕКА“ как обширная и роскошная хрестоматия, предназначена преимущественно для юношества. Она должна быть настольною книгой в каждой школе и в каждом доме, где есть подрастающее поколение. В последнее время получили значительное распространение детские журналы, предлагающие детям искусственно приукрашенные к их изысканиям рассказы и научные статьи большей частью мало известные или совсем неизвестные писателей. Между тем, большинство детей бывает незнакомо с классическими русскими писателями, полными собраниями сочинений которых недоступны по цене, а на этих-то именно писателях и должно воспитываться подрастающее поколение, которое в современных книжках, журналах и газетах не найдет выработанных русской жизнью и русским гением идеалов.

ЦЕНА „РУССКОЙ БИБЛИОТЕКИ“ СЪ ПЕРЕСЫЛКОЮ—8 РУБ.

Желая сделать „РУССКУЮ БИБЛИОТЕКУ“ доступною для всех и дать ей самое широкое распространение, мы назначили за нее возможно душевую цену. Эта цена может окупить иллюстрированное издание только при громадном количестве экземпляров.

Не желая идти вразрез с изданиями, которые дают своим подписчикам премии-картины и признавая всю бесполезность подобных премий, которых „РУССКАЯ БИБЛИОТЕКА“ предлагает своим подписчикам, в виде премий, прекрасные и полезные вещи, которые могут служить лучшими подарками как для детей, так и для взрослых, в особенности в виду того, что в провинции нельзя доставать подобных подарков. Все эти вещи приобретены конторой „РУССКОЙ БИБЛИОТЕКИ“ от лучших заграничных фабрик в громадном количестве и предлагаются подписчикам по самой дешевой цене.

ПЯТНАДЦАТЬ ЦЕННЫХ ВЕЩЕЙ:

1) ЧАСЫ КАРМАННЫЕ, американские, из пиккеля, с вѣрн. ходом. 2) ЧАСЫ КАБИНЕТНЫЕ столовые, изыск. парижск. работы, с вѣрн. ход. 3) ВОЛШЕБНЫЙ ФОНАРЬ с картинами и печат. руководством. 4) СТЕРЕОСКОП с картинами. 5) МИКРОСКОП, увеличивающ. до 500 раз. 6) ТЕАТРАЛЬНЫЙ БИНОКЛЬ изыск. отдѣлки. 7) КОМПАСЪ в футлярѣ. 8) САМОУЧИТЕЛЬ РИСОВАНИЯ. Изыск. красок, кисти и печат. руководство. 9) МУЗЫКАЛЬНАЯ МАШИНА (органчик). 10) ГОТОВАЛЬНЯ. Полн. приборъ для черчения. 11) ПОДЗОРНАЯ ТРУБКА. 12) ЦЕПОЧКА для часовъ. 13) РОСКОШНЫЙ ВѢРЬ парижск. раб. 14) ДАМСКИЙ НЕСЕСЕРЪ с принадлеж. для рукожѣл. 15) РОСКОШНЫЙ АЛЬБОМЪ.

ПОДПИСНАЯ ЦЕНА: за 10 книгъ съ пересылкой 8 руб.; за 10 книгъ съ двумя преміями, на выборъ, 16 руб., съ тремя преміями—19 руб., съ четырьмя преміями—22 руб.; за дальнѣйшія преміи прибавляется по 3 рубля. Выписывающіе 10 книгъ и все 15 премій высылаютъ 52 руб. (съ пересылкой). Подписчики изъ Азіатск. Россіи и съ Кавказа прилагаютъ къ подписн. цѣнѣ 10%. Преміи безъ книгъ высылаются: часы по 7 руб., остальные по 5 руб.

ВЫШ. КНИГИ И ВСѢ ПРЕМІИ ВЫСЫЛАЮТСЯ СЪ ПЕРВОЙ ПОЧТОЙ.

Требования адресуются: въ Москву, въ контору „Русской Библиотеки“ (Петровка, д. Кредитного Общества).

3—3

ԹՈՅՏԻՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՄԱՅՐԱՔԱՎԱԲԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Լիեկուր-Melange. Մազերի արագ և առատ բուսաց-նելու համար և նրանց պահպանե-լու թափելուց: Գինը 2 ր. սրտակի համար, գործածու-թեան հրահանգի հետ միասին, ուս-սերին ֆրանսերեն և գերմաներեն լե-զուով:

Բաղամբ—Eu-
genie. զամենայ
ն պատկի փունջի
ծաղիկներին, ե-
րեսին, շինքին և
ձեռքերին քն-
շուքին և փափ-
կութիւն, նոյն-
պէս և մարմարի-
ծնի սպիտակու-
թիւն տալու հա-
մար, շուշանի և
վարդի ամուշա-

հատութեամբ, նոյնպէս կաշու անհարթութիւնը և բիծերը ողնայնելու: Գինը 1 ր. 75 կ. սրտա-
կի համար, գործածութեան հրահանգով ուսուերին, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուներով:

Կարմրաբերդ—Eugenie. չեղով, թուրքին և ականջներին ընտան վարդի գոյն տալու, որ չէ
փոխվում էլեկտրական լուսավորութեան ժամանակ և որ չէ սրբվում երեսի քրտինքին: Առաջարկ-
վում է մանաւանդ թատրոններին և պարահանդէսներին համար: Գինը 1 ր. 50 կ. սրտակի համար, գործա-
ծութեան հրահանգով ուսուերին, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուով:

Այդ բոլոր երեք կոսմետիկական արդիւնները բժշկական վարչութեան վկայութեամբ, չեն պա-
րտաւորւում իրանց մէջ որ և է վնասակար նիւթեր:

ԱՐՏՈՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՅԱՆՔՈՒՄԱՐ

Իսկական «Pasta Eugenie», գերազանց միջոց կաշու ամեն տեսակ բծերի, և երեսի վրա պատա-
հող ուրիշ անախորժ երկոյնների դէմ: Տալիս է երեսի գոյնին երկտապարդական թափութիւն և
զերեցնելութիւն: Գինը մի սրտակի համար 1 ր. 60 կ.

Ֆինին-գլիցերինիւն ազմադ պերուական բաղամբը, մազերը սնուցնելու, խտացնելու և մե-
ծացնելու համար: Գ. 2 ր. սրտակի համար:

Չեղերի սրմար: Գինը սրտակի համար 1 ր. 30 կ.: Իւրաքանչիւր սրտակի վրա գտնվում է
պաշտպանողական գրոջմ, մի «Բերտա Բիս» և հնարող ստորագրութիւն «Bertha Ries».

Իսկական «Poudre Eugenie» սպիտակ և վարդագոյն փոշի. Գ. արդիւնի, վրձնով 1 ր. 50 կ.,
առանց վրձնի 1 ր. 20 կ.

Մազերի ներքի երեք գոյնի. սև, շագանակադոյն և բաց-շէկ. Գ. արդիւնի 3 ր. Ներքի «Բիս-
Դուստանի» գործարանի:

Գլխաւոր պահեստ ԹԻՖԼԻՍԻՄ գտնվում է Վ. Գրիգորյանի գեղատառ ասպրանքների մագազին
նում, Վ. Օնդոյն հիւրանոցի տակ, Զուբալովի տանը:

5—100.

Թ Ի Յ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԹԻՅԻ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏՆԵՐԻ

К. И. ПОПОВЫ

ՄՈՍԿՎԱՅԻՆ Ընկերութեան գրասենյակը գտնվում է Կուզնեցկի Մօստ փողոցի վրա եղբ. Տրետակովների տանը:
Գլխաւոր պահեստը և 1, 1/2, 1/3, 1/8 ֆունտով կշռելու տեղը գտնվում է Ալեքսեևսկայա փողոցի վրա, Ալեքսեևսկի փանքի մօտ, սեփական տանը:

Թ Ա Ն Ո Ւ Թ Ն Ե Ր

Կուզնեցկի Մօստ փողոցի վրա, եղբ. Տրետակովների տանը:
Ստրասնոյ փանքի մօտ, Գուբրովների տանը:
Կալուշկի դռների մօտ, Դայդիների տանը:
ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ Նիկոլի պրոսպեկտի վրա, Կազանսկի մայր-եկեղեցու դիմացը Գանսենի տանը:
ՎԱՐՇԱՎԱՅԻՆ Սենատորսկայա փողոցում, № 461:
Նովո-Սիլս փողոցում, կոմս Ստարցկով տանը, № 1,252.
ԿԻԵՎՈՒՄ Ալեքսանդրովսկայա փողոցում Լիզովի տանը:
ԿԻՐՂԻՄԻՄ Կիրիլլովի վրա, Կիրիլլովի տանը:
ԴԵԿԱԿԱՅԻՄ Պետրովսկայա փողոցում, սեփական տանը:
ԴԵԿԱԿԱՅԻՄ Բոլշայա Մօսկայա փողոցում, երանցիկի տանը:
ՍԵՎԱՍՏՊՈԼԻՍՄ Բոլշայա Մօսկայա փողոցում, թատրոնի դիմաց, Շապովիկովի տանը:
ՐՈՍՏՈՎ (ԴՕՆԻ ՎՐԱ) Նիկոլայեվսկայա փողոցում, Մկուլչի տանը:
ՕՐԵՍՏՈՎՈՒՄ Գրեյսկայա փողոցում, Չերեպանովի տանը:
ՍԱՄԱՐԱՅԻՄ Գլխաւոր պահեստը գտնվում է Շերախի տանը:

Խնդրում ենք ուշադրութիւն դարձնել: Մօսկովայիներին ներկայ ժամանակին շատ է հետաքրքրում թէյ վաճառողների, Ալեքսանդր և Իվան Պօպով եղբայրների գործը, որոնք ունեն իրանց ասպրանքի պահեստը Մօսկով գետի միւս ափին, Կոստիկիկի ասփած տեղում և որոնց մօտ, ինչպէս արդէն յայտնի է լրագրիւններէ, ոտականութիւնը գտել է մի նշանաւոր գեղծում որ կայանում իսկական թէյի հետ ԿԱՊՐՈՒՆԱՆ ասփած խողը խառնելու կեղծման մէջ, և այդ մասնաւոր խառնուրդը իսկական թէյի հետ արդէն գտնվել է յիշեալ պահեստում աւելի քան 100 պուդի քանակութեամբ:

ԿԱՊՐՈՒՆԱՆ ասփած խողը իսկական թէյի հետ այդ խառնուրդը վաճառողները, աշխատում են ամեն միջոց գործ դնել թէյի սպառողներին մոլորեցնել, կեղծելով իրանց թէյի

Էտիկետներն էլ, նմանեցնելով այդ էտիկետը մեր ԲՐԱԿՅԱ Կ. Ի. ՊՈՊՈՎՅԻՔՆԵՐԻ Էտիկետը Գիրմայի էտիկետներին: Ա. և Ի. Պօպով (А. и И. ПОПОВЫХЪ) եղբայրների էտիկետը այնքան ճարպիկութեամբ է կեղծված և նմանեցրած մեր էտիկետներին, որ առաջին հայեացքից անհնարին է նրանց միմեանցից ջոկել նոյն իսկ գրագետ մարդու համար, ուր մնաց անգրագետ, ամբոխի մարդուն: Նոյն ասպարոսկան տառերն են, նոյն գոյնը և

նոյն շրջանակը: Մեր էտիկետներին վրա տպված են երկու մեծ տառեր Կ. Ի. ՊՈՊՈՎՅԻՔՆԵՐԻ և նրանց էտիկետներին վրա երեւում են նոյն տառեր, նոյնանման ձևի, այն զանազանու-
թեամբ միայն որ Կ. տառի ներսում շատ բարակ, աչքի համար հազիւ նշմարելի տա-
ռերով շարված է օ ն տ օ Ր ա (ОНТОРА) բառը, այսինքն ԿՈՆՏՈՐԱ, իսկ Կ. տառի ներ-
սում կլա Գ (КЛАДЪ), այսինքն ՏԿԼԱԴԵ բառը, որի վրա մենք և դարձնում ենք թէյի
գործածողների ուշադրութիւնը, խոնարհաբար խնդրելով նրանց չը շփոթել մեր

ԲՐԱԿՅԱ Կ. Ի. ՊՈՊՈՎՅԻՔՆԵՐԻ ֆիրման «А. и И. Поповы» ֆիրմայի հետ, որոնց
մօտ էտիկետներին վրա Կ. և Օ. Կօնտօրա (Контора) և ՍԿԼԱԴ (Складъ) է նշա-
նակում, իսկ մեզ մօտ Կ. Ի. ՊՈՊՈՎՅԻՔՆԵՐԻ անունների սկզբնատառերն են: